

Iordan Gheorghe Bărbulescu

Ioana Dodi, Ana Maria Costea, Mihail Caradaică
Bogdan Munteanu

NOUA EUROPA

**Ghidul aprofundat
al Uniunii Europene**

POLIROM
2024

Cuprins analitic

<i>Listă de termeni</i>	11
<i>Listă de abrevieri</i>	21
Introducere	25
Capitolul 1. Concepte generale	27
Capitolul 2. Procesul construcției europene	49
2.1. Tratatul Comunităților și Uniunii Europene	49
2.2. Acorduri	64
2.3. Personalități	66
2.4. Aderare/Extindere	68
2.5. Integrare/Aprofundare	86
2.6. Strategii de dezvoltare ale UE	96
Capitolul 3. Instituții și proces decizional.....	101
3.1. Instituții	101
3.1.1. Relațiile interinstituționale	101
3.1.2. Parlamentul European	103
3.1.3. Comisia Europeană	109
3.1.4. Consiliul/Consiliul Uniunii Europene/Consiliul de Miniștri	113
3.1.5. Consiliul European	123
3.1.6. Curtea de Justiție a UE, Curtea de Conturi, Banca Centrală Europeană, Comitetul Economic și Social European, Comitetul Regiunilor, Ombudsmanul	124
3.1.7. Agenții, autorități, centre	129
3.2. Procesul decizional	145
Capitolul 4. Politici	167
4.1. Politici comune/politici comunitare/politici publice europene	167
4.2. Politica bugetară	168
4.3. Politica vamală	172
4.4. Politica comercială comună	175
4.5. Politica de concurență	178
4.6. Politica agricolă comună	180
4.7. Piața Internă/Piața Unică	185

4.8. Uniunea Economică și Monetară (UEM)	193
4.9. Uniunea Bancară	198
4.10. Uniunea Piețelor de Capital	200
4.11. Agenda digitală și protecția datelor cu caracter personal	202
4.12. Securitatea cibernetică	205
4.13. Politica de coeziune. Politica regională	207
4.14. Politica socială și de ocupare	213
4.15. Politica de Transporturi, rețele transeuropene	221
4.16. Politica de mediu, EU Green Deal	223
4.17. Justiție și Afaceri Interne (JAI)	225
4.18. Politica Externă și de Securitate Comună/Politica Europeană de Securitate și Apărare (PESC/PESA)	238
4.19. Politica de cooperare pentru dezvoltare și ajutor umanitar	251
4.20. Politica de educație, formare, tineret, sport	252
4.21. Politica UE privind spațiul cosmic	257
4.22. Politica de sănătate	259
4.23. Politica în domeniul audiovizualului	260
4.24. Politica în domeniul cercetării și dezvoltării	261
4.25. Politica în domeniul culturii	262
 Capitolul 5. Uniunea Europeană, actor global	 265
 Capitolul 6. Teorii ale integrării europene	 289
 Capitolul 7. Ghidul lecturilor obligatorii pentru aprofundarea cunoașterii în domeniul studiilor europene.....	 299
7.1. Autori străini	299
7.2. Autori români.....	301
 Concluzii	 303
 <i>Bibliografie</i>	 305

O *agenție de plăți* este o instituție înființată la nivelul unui stat de autoritatea națională competentă în vederea distribuirii fondurilor UE către beneficiar, având rolul de a asigura gestionarea plăților provenind din fondurile europene (fonduri din Bugetul UE sau fonduri din programe speciale, precum „Next Generation EU”, după caz). De regulă, astfel de agenții sunt înființate în subordinea ministerelor de resort din cadrul guvernelor. Limita numărului de agenții de plată acreditate de fiecare stat membru, conform articolului 4, alineatul 2 din Regulamentul (CEE) nr. 729/70, se stabilește de statul membru după consultarea Comisiei.

Spre exemplu, în România, Ministerul Finanțelor este agenție de plăți pentru Fondul European pentru Dezvoltare Regională (FEDR), Fondul Social European (FSE) și Fondul de Coeziune (FC). Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale este, prin Agenția de Plăți și Intervenție în Agricultură (APIA) și Agenția de Plăți pentru Dezvoltare Rurală și Pescuit (APDRP), agenție de plăți pentru Fondul European pentru Garantare în Agricultură (FEOGA) și Fondul European pentru Pescuit și Afaceri Maritime (FEPAM). Pentru plata fondurilor europene alocate prin Facilitatea de Redresare și Reziliență (*Recovery and Resilience Facility*, RRF), parte a „Next Generation EU”, a se vedea secțiunea „Politica bugetară” a UE.

Agenția de implementare (AI) este organismul de punere în aplicare a Sistemului de Implementare Descentralizat (SID) din cadrul administrației naționale, responsabil cu organizarea și desfășurarea licitațiilor și contractărilor și cu efectuarea plăților, precum și cu implementarea tehnică în cazul proiectelor de sprijinire a investițiilor și, dacă se prevede explicit, al altor proiecte. O agenție de implementare a proiectelor are rol de structură de implementare, ca instituție/entitate aflată sub coordonarea ministerelor de resort naționale, pentru a pune în practică obiectivele de investiții cu finanțare din surse europene în numele beneficiarilor stabiliți în cadrul componentelor programelor. Conform Tratatului de aderare și Protocolului privind condițiile și aranjamentele referitoare la admiterea Republicii Bulgaria și a României în UE, licitațiile, derularea contractelor și plățile pentru asistența de preaderare din cadrul programului PHARE pentru cooperare transfrontalieră și pentru asistență din cadrul Facilității de tranziție prevăzute la Articolul 31 erau gestionate, de la data aderării, de agențiile de implementare din Bulgaria și România aflate în subordinea guvernelor acestor state.

Agenția pentru dezvoltare regională (ADR) reprezintă un organism nonguvernamental, nonprofit, de utilitate publică, cu personalitate juridică, ce funcționează în domeniul dezvoltării regionale în România având următoarele atribuții principale:

- elaborează și propune spre aprobare Consiliului pentru dezvoltare regională strategia de dezvoltare regională, programele de dezvoltare regională și planurile de gestionare a fondurilor;
- pune în aplicare programele de dezvoltare regională și planurile de gestionare a fondurilor, în conformitate cu hotărârile adoptate de Consiliul pentru dezvoltare regională și cu respectarea legislației în vigoare, fiind responsabilă pentru realizarea acestora;
- identifică zonele defavorizate din cadrul regiunii de dezvoltare, împreună cu consiliile locale sau județene, după caz, și înaintează documentațiile necesare, aprobate în prealabil de Consiliul pentru dezvoltare regională, Agenția Națională pentru Dezvoltare Regională și Consiliul Național pentru Dezvoltare Regională;

- asigură asistență tehnică de specialitate, împreună cu consiliile locale sau județene, după caz, persoanelor fizice sau juridice, cu capital de stat sau privat, care investesc în zonele defavorizate;
- înaintează Agenției Naționale pentru Dezvoltare Regională propuneri de finanțare, din Fondul național pentru dezvoltare regională, a proiectelor de dezvoltare aprobate; acționează pentru atragerea unor surse financiare la Fondul pentru dezvoltare regională;
- gestionează Fondul pentru dezvoltare regională, în scopul realizării obiectivelor prevăzute în programele de dezvoltare regională, și răspunde în fața Consiliului pentru dezvoltare regională și în fața organelor abilitate prin lege pentru corecta gestionare a fondurilor alocate.

Cea mai importantă structură decizională la nivel regional este Consiliul pentru dezvoltare regională, care coordonează și monitorizează agențiile de dezvoltare regională în vederea implementării strategiei în teritoriu. În 2020, cele opt Agenții de Dezvoltare Regională ale României au primit atribuții și rol de autorități de management, situație care le permite să gestioneze direct programe cu finanțare din fonduri europene.

Cooperarea judiciară în materie penală se bazează pe principiul recunoașterii reciproce a hotărârilor judecătorești și a deciziilor judiciare și include măsuri de apropiere a legislațiilor statelor membre, în baza articolelor 82-86 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE). *Agențiile de cooperare polițienească și judiciară în materie penală (agențiile JAI)* au ca obiectiv combaterea criminalității transfrontaliere, consolidarea spațiului de libertate, securitate și justiție și întreprinderea unor măsuri de promovare a cooperării judiciare penale între statele membre UE. Organizarea acestor agenții specializate sprijină al treilea pilon al Uniunii Europene – cooperarea în domeniul justiției și afacerilor interne (JAI). Cu excepția caracteristicilor specifice spațiului de libertate, securitate și justiție care includ clauze de neparticipare pentru Irlanda și Danemarca și rolul privilegiat pentru parlamentele naționale, cooperarea judiciară în materie penală, împreună cu cooperarea polițienească, nu a fost integrată complet în cadrul UE și își păstrează câteva dintre caracteristicile inițiale de dinaintea Tratatului de la Lisabona, respectiv (I) dreptul de inițiativă al Comisiei Europene poate fi exercitat și de către statele membre, dacă reprezintă un sfert din membrii Consiliului (articolul 76 din TFUE); (II) Parlamentul European este doar consultat cu privire la măsurile specifice de cooperare judiciară în materie penală, iar acestea sunt adoptate apoi cu unanimitate de Consiliul UE (deși, în absența unanimității, există totuși posibilitatea ca nouă sau mai multe state membre să colaboreze pe baza unei cooperări consolidate).

Având în vedere importanța lor, vom detalia câteva din Agențiile pentru cooperarea judiciară în materie penală și alte organisme conexe:

- *Agencia Uniunii Europene pentru Cooperare în Materie de Justiție Penală (Eurojust)*, cu sediul în Țările de Jos, consolidează coordonarea anchetelor și urmăririlor penale, cât și cooperarea între autoritățile statelor membre, facilitând executarea cererilor internaționale de asistență juridică reciprocă și punerea în aplicare a cererilor de extrădare. Eurojust se ocupă de aceleași tipuri de infracțiuni și delictelor pentru care deține competențe Agenția Uniunii Europene pentru Cooperare în Materie de Aplicare a Legii (Europol), cum ar fi terorismul, traficul de droguri,

traficul de persoane, contrafacerea, spălarea banilor, criminalitatea cibernetică, criminalitatea contra patrimoniului sau bunurilor publice, inclusiv fraudă și corupția, infracțiunile care aduc atingere intereselor financiare ale UE, infracțiunile ecologice și participarea la o organizație criminală. La cererea unui stat membru, Eurojust poate, de asemenea, să ofere asistență în anchetele și urmărirea penale legate de alte tipuri de infracțiuni.

- *Oficiul European de Poliție (Europol)*, cu sediul la Haga, asigură cooperarea statelor membre în probleme privind traficul de persoane, droguri, materialele radioactive și periculoase, mașini, arme etc.; Europol deține o bază de date la nivel european; se poate întâlni și varianta Biroul European de Poliție.
- *Agenția Uniunii Europene pentru Formare în Materie de Aplicare a Legii*, denumită anterior *Colegiul European de Poliție (CEPOL)*, cu sediul în Ungaria, are drept scop formarea ofițerilor superiori de poliție și impulsivarea cooperării polițiilor europene.
- *Parchetul European (EPPO)*, cu sediul la Luxemburg, este un oficiu independent, care are sarcina de a ancheta, urmări penal și trimite în judecată autorii infracțiunilor care aduc atingere bugetului UE, cum ar fi fraudele, corupția sau fraudele transfrontaliere în materie de TVA cu o valoare mai mare de 10 milioane de euro. Lista infracțiunilor ar putea fi extinsă în viitor pentru a include, de exemplu, terorismul. Cadrul legal este reprezentat de Regulamentul (UE) 2017/1939 al Consiliului UE. EPPO a devenit operațional la 1 iunie 2021. Parlamentul European și Consiliul UE desemnează procurorul-șef european la conducerea EPPO pentru un mandat de șapte ani, care nu poate fi reînnoit. Până în prezent, 22 de state membre au aderat la EPPO, iar cele câteva state membre care în momentul de față nu participă pot adera în orice moment (la momentul redactării, Polonia anunța că începe discuțiile în vederea aderării).

Agențiile pentru politica externă și de securitate comună (PESC) sunt entități supra-naționale de caracter tehnic, științific și de supraveghere a activităților din cadrul PESC, sprijinind cel de-al doilea pilon al UE. Dată fiind importanța lor, vom detalia câteva dintre ele. Astfel spunem că, în completarea și sprijinul activității Înalțului Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate, mai multe agenții de specialitate sunt orientate spre consolidarea păcii și a securității internaționale, precum și spre promovarea cooperării internaționale pentru democrație și stat de drept, inclusiv respectarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale. În funcție de baza legală a înființării acestor entități, acestea pot fi subordonate Consiliului UE, Înalțului Reprezentant, sau pot fi autonome.

Agențiile și organismele pentru politica externă și de securitate comună sunt:

- *Serviciul European de Acțiune Externă (EEAS)*. Înființat în anul 2011, cu sediul la Bruxelles, oferă asistență și sprijin Înalțului Reprezentant pentru afaceri externe și politica de securitate, având atribuții în gestionarea relațiilor diplomatice și în parteneriatele strategice ale UE cu alte țări din afara blocului comunitar și de a orienta politica externă și de securitate a UE.
- *Agenția Europeană de Apărare (EDA)*. Cu sediul la Bruxelles, EDA a fost înființată de Consiliul de Miniștri la 12 iulie 2004 pentru a sprijini statele membre și Consiliul în efortul lor de a îmbunătăți capacitățile europene de apărare în domeniul gestionării crizelor și de a susține securitatea europeană și Politica de Apărare.

În 2011, în baza articolului 42 din Tratatul de la Lisabona, statutul, sediul și regulile operaționale au fost actualizate pentru a reflecta misiunea de bază: sprijinirea dezvoltării capacităților de apărare și a cooperării militare între statele membre ale Uniunii Europene, stimularea cercetării și tehnologiei în domeniul apărării și consolidarea industriei europene de apărare, acționând ca o interfață militară cu politicile UE, în strânsă coordonare cu EEAS.

- *Centrul Satelitar al Uniunii Europene (SatCen)* – Înființat ca centru în 1992, s-a constituit ca agenție zece ani mai târziu, cu sediul la Torrejón de Ardoz (Spania) și având în prezent 145 de angajați. În perioada 2019-2024, funcția de director a fost îndeplinită de diplomatul român Sorin Ducaru. SatCen sprijină luarea deciziilor și acțiunile Uniunii Europene în domeniul PESC, în special al politicii de securitate și apărare comună (PSAC), inclusiv misiunile și operațiunile de gestionare a crizelor întreprinse de Uniunea Europeană. Activitatea SatCen se concretizează prin furnizarea de produse și servicii rezultate din exploatarea activelor spațiale relevante și a datelor colaterale, inclusiv imagini prin satelit și imagini aeriene, precum și prin servicii conexe. Acționând sub supravegherea Comitetului politic și de securitate și sub îndrumarea operațională a Înaltului Reprezentant al UE pentru afaceri externe și politica de securitate, SatCen le trimite responsabililor politici alerte timpurii cu privire la crize potențiale și analize privind situația mondială. Astfel, UE poate lua măsuri diplomatice, economice și umanitare în timp util și poate planifica eventuale intervenții. Centrul cooperează cu instituții naționale și internaționale din domeniul spațial, în special cu EDA, Comisia Europeană și Agenția Spațială Europeană, precum și cu alte instituții și organizații internaționale⁷¹.
- *Institutul pentru Studii de Securitate al Uniunii Europene (EUISS)*. Înființat în 1992, cu sediul la Paris, Franța, EUISS urmărește consolidarea capacității de analiză, previziune și cooperare a UE în acțiunea externă. Institutul acționează, de asemenea, ca o interfață între instituțiile UE și experții externi în domeniul securității pentru a dezvolta orientarea strategică a UE. EUISS este parte integrantă a structurilor care stau la baza dezvoltării ulterioare a PESC/PSAC.

Alte agenții și organisme europene care au avut un mandat specific au fost dizolvate, dar le vom prezenta pentru a înțelege pe deplin rolul acestora în funcționarea UE. Astfel:

- *Agenția Europeană pentru Reconstrucție*. Înființată în anul 2000, cu sediul la Salonic, Grecia, aceasta a fost responsabilă cu punerea în aplicare a asistenței comunitare acordată Republicii Muntenegru, Republicii Serbia (inclusiv Kosovo, astfel cum este definită în Rezoluția 1244 a Consiliului de Securitate al Națiunilor Unite) și Macedoniei de Nord (fosta Republică Iugoslavă a Macedoniei). Agenția a fost dizolvată în anul 2008, însă sprijinul UE în regiune continuă prin politica de vecinătate și extindere și EEAS, în relația cu statele din regiunea Balcanii de Vest;
- *Agenția Executivă pentru Energie Inteligentă (IEEA)*. Agenție executivă, înființată de Comisia Europeană (DG TREN) în anul 2003, pentru o perioadă de cinci ani, pentru a implementa programul Energie Inteligentă – Europa (IEE) și pentru a gestiona proiectele și evenimentele organizate în cadrul Programului IEE, prin

71. Centrul Satelitar al Uniunii Europene (SatCen). https://european-union.europa.eu/institutions-law-budget/institutions-and-bodies/search-all-eu-institutions-and-bodies/european-union-satellite-centre-satcen_ro, accesat la 28 martie 2024.

diseminarea know-how-ului și a celor mai bune practici, dar și prin încurajarea cooperării și coordonării între diferite proiecte;

- *Agenția Executivă pentru Programul de Sănătate Publică (PHEA)*. Agenție executivă cu sediul la Luxemburg, creată de Comisia Europeană pentru o perioadă de șase ani (2005-2010) cu scopul de a implementa Programul de sănătate publică și de a îmbunătăți mobilizarea expertizei la nivel înalt în domeniul sănătății publice pentru a îndeplini obiectivele mandatate de Comisia Europeană în acest scop;
- *Agenția Executivă pentru Rețeaua Transeuropeană de Transport (TEN-TEA)*. Agenție-suport în gestionarea implementării tehnice și financiare a programului TEN-T al Comisiei Europene pentru dezvoltarea rețelelor de transport paneuropene.

Agențiile europene specializate colaborează cu agenții internaționale. Acestea sunt:

- *Agenția Internațională a Energiei (IEA)*. Agenție autonomă a Organizației pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (OCDE), cu sediul la Paris, creată în 1974 în scopul facilitării coordonării politicilor energetice ale statelor membre ale acesteia. Rolul său este de a asigura funcționarea pieței internaționale și gestionarea șocurilor de aprovizionare de către statele membre IEA privind aprovizionarea cu energie (în principal de origine petrolieră) pentru a sprijini creșterea economică și a contribui totodată la protecția mediului;
- *Agenția Internațională pentru Energia Atomică (IAEA)*. Agenție înființată în anul 1957, cu sediul la Viena, sub egida Consiliului de Securitate al Organizației Națiunilor Unite (România este membru fondator), având rolul de a promova utilizarea în scopuri pașnice a energiei nucleare și totodată de a limita folosirea acesteia în scopuri militare;
- *Agenția Spațială Europeană (ESA)* fondată în 1975, în vederea coordonării eforturilor statelor europene în domeniile cercetării și tehnologiei spațiale, precum și pentru cooperarea cu NASA (*National Aeronautics and Space Administration*, SUA). Misiunea sa constă în configurarea dezvoltării capacităților spațiale ale Europei și în garantarea faptului că investițiile în cercetarea spațială vor continua să asigure avantaje cetățenilor din Europa și din lume. ESA colaborează îndeaproape cu EUSPA, care gestionează interesele publice legate de programele de navigație prin satelit GNSS (*Global Navigation Satellite Systems*), respectiv de sistemul european geostaționar mixt de navigare EGNOS (*European Geostationary Navigation Overlay System*) și Galileo, precum și programul de observare a Pământului din cadrul Copernicus și programul de comunicare guvernamentală prin satelit al Uniunii Europene (GOVSATCOM).

Centrul de Traduceri pentru Organismele Uniunii Europene (CdT) a fost înființat în anul 1994, are 200 de angajați dintre care 100 sunt traducători și sediul în Luxemburg. Centrul de Traduceri asigură servicii de traducere și alte servicii conexe pentru agențiile, organismele și instituțiile UE din Europa și colaborează cu celelalte servicii de traducere ale UE. CdT asistă serviciile de traducere ale altor instituții și organisme UE în perioade de maximă încărcare sau în cadrul unor proiecte speciale⁷².

72. Centrul de Traduceri pentru Organismele UE (CdT). https://european-union.europa.eu/institutions-law-budget/institutions-and-bodies/search-all-eu-institutions-and-bodies/translation-centre-bodies-european-union-cdt_ro, accesat la 27 martie 2024.

Centrul European de Monitorizare a Rasismului și Xenofobiei (EUMC), instituție descentralizată a Uniunii Europene, cu sediul la Viena, care furnizează informații despre actele și manifestările de rasism și xenofobie de pe teritoriul UE. Atribuțiile sale au fost preluate de Agenția pentru Drepturi Fundamentale a UE⁷³.

Centrul European pentru Dezvoltarea Formării Profesionale (CEDEFOP) a fost înființat în anul 1975, are un număr de 98 de angajați, sediul la Salonic și furnizează datele pe care se bazează politica UE de educație și formare profesională. Cedefop contribuie la elaborarea și punerea în aplicare a politicilor UE de formare profesională. Monitorizează tendințele de pe piața forței de muncă și ajută Comisia Europeană, statele membre, organizațiile patronale și sindicale să ofere servicii de formare profesională care să răspundă nevoilor pieței⁷⁴

Centrul European pentru Prevenirea și Controlul Bolilor (ECDC) a fost înființat în 2005, are 290 de angajați și sediul la Stockholm. Rolul său este de a consolida sistemele de apărare ale Europei împotriva bolilor infecțioase. ECDC are următoarele funcții:

- analizează și interpretează datele furnizate de țările UE cu privire la 52 de boli și afecțiuni transmisibile, folosind Sistemul european de supraveghere (TESSy);
- transmite avize științifice guvernelor și instituțiilor UE;
- asigură o detectare timpurie și o analiză a amenințărilor emergente la adresa UE;
- coordonează Programul european de formare în domeniul epidemiologiei de intervenție (EPIETEN) și Programul european de formare în domeniul microbiologiei aplicate în sănătatea publică (EUPHEMEN);
- ajută guvernele din UE să se pregătească în caz de epidemii;
- organizează Conferința științifică europeană pe tema epidemiologiei bolilor transmisibile (ESCAIDE), eveniment anual derulat pe durata a trei zile⁷⁵.

Autoritatea Europeană pentru Protecția Datelor (AEPD) a fost înființată în 2001, pentru a asigura respectarea de către instituțiile și organismele UE a dreptului persoanelor fizice la viață privată în procesul de prelucrare a datelor cu caracter personal. În cazul în care persoanele fizice constată că o instituție sau un organism UE au atentat la viața lor privată folosind date personale într-un mod abuziv, pot depune o reclamație la Autoritatea Europeană pentru Protecția Datelor, instituția urmând să-și exprime poziția printr-un răspuns și, dacă este cazul, indică măsurile de luat în vederea remedierii situației. Autoritatea poate cere instituției sau organismului în cauză corectarea, blocarea, ștergerea sau distrugerea datelor personale despre reclamant care au fost prelucrate necorespunzător.

În cazul în care nu sunt de acord cu decizia Autorității, reclamantii pot face recurs la Curtea de Justiție.

Coordonatorul și adjunctul acestuia sunt numiți de Parlamentul European și de Consiliul UE pe o perioadă de cinci ani, cu posibilitatea de reînnoire a mandatului.

73. Bărbulescu, I.Gh., Răpan, D., *op. cit.*

74. Centrul European pentru Dezvoltarea Formării Profesionale. https://european-union.europa.eu/institutions-law-budget/institutions-and-bodies/search-all-eu-institutions-and-bodies/european-centre-development-vocational-training-edefop_ro, accesat la 27 martie 2024.

75. Centrul European de Prevenire și Control al Bolilor. https://european-union.europa.eu/institutions-law-budget/institutions-and-bodies/search-all-eu-institutions-and-bodies/european-centre-disease-prevention-and-control-ecdc_ro, accesat la 27 martie 2024.